

Izhaja vsakih štirinajst dni vsak drugi torek in stane po pošti ali na dom pošiljan za celo leto

80 kr.

Za tuje drž. več poštni stroški.

„Soča“

z „Gosp. Listom“ in „Primorcem“ stane na leto 5 gld. 20 kr.

PRIMOREC

Oglasi se plačujejo za tristopno petit-vrsto: enkrat 8, dvakrat 7 in trikrat 6 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej.

Posamične številke po 3 kr.

Uredništvo in upravništvo je v Gosposki ulici št. 9.

Rokopisi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Vinko Levičnik. — Tiska in zalaga „Gor. tiskarna“ A. Gabršček (odgovoren Jos. Krmpotič).

Govor g. Blaža Alfreda Lenassi-ja

v poslanski zbornici 13. maja 1897.

(Po brzopisnem zapisniku).

Visoka zbornica! Sistematsko izmišljanje in pačenje dejstev spada k najbolj priljubljenim, žal, doslej predobro izkušenim sredstvom za boj zoper laški živelj, in to nepošteno orožje zna domišljija naših neizprosni sovražnikov, zakrivajočih pod jančjo kožo svojo volčjo nprav, izrabljati do skrajnosti.

Govor dr. Gregorčiča je le izliv iste taktiške metode. Prav dobro vé, da se v Gorici in sploh v Primorski, kjer so resnične razmere znane vsakemu posamezniku, ne bi nikdo ob njegovem govoru vzdržal smehljaja; toda njegov govor ne velja Primorski; dobra vera tistih, ki naj se pouče iz njegovega govora, se mora zlorabiti!

Tako se torej pripovedujejo v navdušenih govorih in drago plačanih člankih po časopisih grozno fantastne reči v dokaz, da v Gorici — čutim, kot zastopnik tega mesta, posebno dolžnost, govoriti baš o tem — da se v Gorici, kakor sploh v Primorski, prebivalstvo loči v dve stranki, namreč slovansko in antipatrijotno.¹⁾

Vse to, kar ne tlačani slovanski prenapetosti, je brez izižka, naj gre za L. de Nemce, ali celo zmerne Slovane, ali pa celo za zasebnike, člene oblastni ali celo za ude vojske — vse je antipatrijotško.

Če se posreči z nicevimi, ali vrlo olepšanini dokazi dati tej zlobni razlagi navidezno verjetnost, je pridobila mnogo primorska ultraslovanska stranka, katero zastopata dr. Gregorčič in grof Coronini.

Lah se pod njegovo streho zasleduje, preganja, nadleguje (Smeh) in ostal naj bi kot izdajica domovine kar možno brez zaščite tu in pri vladi, da tem gotoveje propade.

Dá, ko bi hotel označiti krivico, ki se godi Lahu v Gorici, pod lastno streho, za to bi bile preslabe najhujše besede!²⁾

Zlasti odkar je laška stranka o zadnjih državnozbornih volitvah deloma potolkla slovansko, tirajo naši nasprotniki z vsemi sredstvi, ki se le dajo izmisliti, javno gonjo zoper laški živelj, zoper vsakega poedinega Laha. (Tako je!) Ako je Lah zemljiški posestnik, opustošajo se mu ponoči vinogradi, polja, njemu samemu se grozi s smrtjo, ako bi se drznil priti na svoja posestva.

Tako se je mnogo zemljiških posestnikov v nas obetno oškodovalo in se jim opasno grozilo. Ako gospoda žele, lahko navedem imena.

Pa tudi Nemcem in zmernejšim Slovincem ni prizanašala ta strast za uničevanjem. Tako na primer se je zgodilo gospodu blizu Gorice, v vasi³⁾ Kanalu, ki je zmeren Slovenec⁴⁾, in drugemu gospodu imenom Bilja (!!! Uredn.), ki stanuje blizu Gorice. Takoj povem imena. Gospodu dr. Gollmeieru (klici: Bivši Garibaldinec!) se je oškodovala imovina in se mu je pretilo; dá, praviloma so ga oblegali več dni v njegovem stanovanju v Kanalu! Skoro vsi gradiči in hiše teh posestnikov po slovenskih vaseh so se z blatom pomazali.⁵⁾

Če je Lah trgovec, ta se naravnost bojkotuje; gorje mu, kdor bi kaj kupil pri bojkotovanem trgovcu, v nevarnosti je, da se mu stvar upleni, ali pa, kakor se je že zgodilo, ista se mu sežgé. (Čujte! Čujte!)

Da se posebe navede, zasluži slučaj, ki se je pripetil pri Sv. Luciji.⁶⁾ Agenta trgovca Tomasinija so ponoči iz spanja vzbudili, za noge na svobodno izvlekli ter ga spravili v krčmo, kjer so ga v pravem pomenu besede — trpinčili; na njegove prošnje za milost, se mu je odgovarjalo, da ne prestanejo, dokler ne bodo sesali njegove krvi. (Čujte! Čujte)

Če je Lah uradnik, to se naravnost ovaja; imenujejo ga v tem slučaju pristranskega človeka, ki zanemarja dolžnosti in kateriga treba, da Slovani na vsak način odstranijo.⁷⁾

Tako se je predrznil slovenski časopis „Goriški Svetnik“ („Goriški Vestnik“?) doslovno reči:

„Nam ni dosti, da se izpolnjujejo uradi z uradniki, znajočimi slovenski, mi hočemo imeti Slovencev, ki sami nam morejo biti gotovi poroki, da hoté pospeševati našo stvar“. (Klici pri tovariših: Čujte! Čujte! To je enakopravnost!)⁸⁾

Če je Lah zasebnik, kateremu sicer ni mogoče do živega, prežé na-nj, dokler ga zasačijo na samotnem kraju ali zunaj mesta, kjer ga potem naklestijo, mu grozé s smrtjo in v najmilejšem slučaju zasramujejo in preklinjajo.⁹⁾

V tem oziru vrši slovenski fanatik že reči, katerih človek nikakor ne bi verjel.

Lahko bi tu navedel nebroj posameznih slučajev, kajti na razpolago mi je o tem ogromno gradivo, toda Nj. Vzvišenost gospod minister predsednik in baš kar tudi gospod vladni zastopnik sta že naznanila visoki zbornici uradne poizvedbe¹⁰⁾, s čimer je dokazano¹¹⁾, da je vse, kar se je izreklo zoper Gorico, posebe zoper našo laško stranko, do jedra krivo.

Le eno mnogih zgodb, katere nam je pravil gospod poslanec dr. Gregorčič, treba da vzamem poblize v govor.

Mislim namreč od slovenske strani namerjani napad na mesto Gorico 26. t. m., ki ga omenja tudi Nj. vzvišenost g. ministerski predsednik, a gosp. poslanec dr. Gregorčič ga označa v tem smislu, kot da so hoteli njegovi mirni fantje na izprehod skozi mesto o priložnosti, ko imajo posvetiti svojemu cesarju kri in življenje. Njegova vzvišenost g. ministerski predsednik je pa čisto prav rekel, da povodom nabora 28. marca se je naklepal napad na mesto Gorico. To je dokazano, zatorej se ne spuščam poblize v stvar.¹²⁾

Vendar hočem poudariti, kar je značilno na tej izjalovljeni spletki! Na čelu tej četi je korakal fant (Bursche) z malo črnorumeno zastavo, zadaj je prihajala orjaška slovanska zastava in zraven fanta s črnorumeno zastavo je nosil drug cesarskega orla iz testa. Veste-li, gospoda, zakaj pač? Da bi se o najmanjšemu spopadu cesarski orel zdrobil in bi se potlej tukaj lahko pravilo: Glejte izdajice domovine, izdajice države, cesarskega orla so na kosce zrušili in z nogami poteptali. Kaj ne?¹³⁾ Gospoda moja (Živahno odobravanje in ploskanje pri tovariših) to označuje našega nasprotnika? (Klici pri tovariših: To so patentovani domorodci! Domorodci iz testa!)

Kar se dostaje narodnostnega značaja mesta Gorice, ne bom sledil načinu dokazovanja, ki ga je rabil g. posl. dr. Gregorčič;

kajti ne bi samo lahko izmed goriških meščanov navedel mnogo večjega števila imen, ki pripadajo laški narodnosti, nego je on povedal slovanskih, ampak lahko bi tudi navedel izmed Dunajčanov na stotine laških imen. Ali to nič ne dokazuje.¹⁴⁾

Tudi njegova druga trditev, da vse volitve niso delo meščanov, ampak vlade, glasi se nekoliko dovtipno (Veselo st.) Da gospodom dokazem, kaj je bila Gorica v narodnostnem oziru od nekdanje, naj navedem izrek Nj. Veličanstva cesarja Leopolda I. (Čujte! Čujte!) Ko je namreč bival cesar Leopold I. leta 1660. v Gorici, da vzprejme goriških stanov obljubo zvestobe, je pisalo Nj. Veličanstvo iz Gorice te besede:

„Dežela, podnebje in okolnost, da se tu govori le laški jezik, so me naklonila, da pišem v tem jeziku“¹⁵⁾ (Čujte! Čujte!)

To gospoda lahko gredo pogledat v Morellija pl. Schönfelda zgodovino poknežene grofovine goriške in gradiščanske, II. zv. str. 186. To knjigo dobé v zbornični knjižnici.

Tudi trditev poslanca dr. Gregorčiča, češ, da so se na večer, ko smo praznovali z brati z dežele našo zmago, priborjeno v državnozbornih volitvah, razlegali klici kakor: Evviva l' Italia! Evviva Umberto! itd., ne potrjuje se iz uradnih poizvedeb, katere sta povedala Nj. vzvišenost g. minister predsednik, ali pa g. dvorni svetnik, in treba potemtakem te trditve postaviti na rovaš zgolj domišlji naših gospodov nasprotnikov.

Nisem sicer čul, ali povzel sem iz stenografskega zapisnika te seje, da je nekdo, ko sem te klice tajil, posegel vmes ter dejal, da se jih sramujemo. O, čisto nič ne! Tajili smo je, ker se je s tem žalila resnica, ne pa mi. (Dobro! Dobro!) Prekinjalec od tačas pa odgovarjam, da naj bi se sramoval na tak način prekinjati ter podtikati, kakor ne bi bilo v čast niti inkvizicijskemu sodniku najhujše vrste. (Odobrovanje.)

Tudi z našim zupanom dr. Venuttijem je imel gospod Gregorčič mnogo opraviti; zlasti se je pritoževal o tem, da je naš župan v govoru o nastopu sveto obljubljal, da bo varoval našo narodnost in laški značaj našega mesta.

Dá, mar ne ve gospod poslanec Gregorčič, da mu je to dolžnost, da s tem le izpolnjuje najsrčnejšo željo someščanov in volilcev svojih? (Jakoprav!)

Mar ne vé gospod dr. Gregorčič, da imamo mi Lahi prav kakor vsak drugi narod naše države pravo, varovati svojo narodnost? In to bode i v bodoče naša najsvetejša naloga. O tem se lahko gospod doktor in kateri mu stoje za hrbtom čisto mirni, oni stvari ne preinačijo.¹⁷⁾ (Odobrovanje in ploskanje.)

S posebnostjo, rekel bi, se zaganja g. dr. Gregorčič zoper naše časopisje. Efekta išče v nazivu „židovsko časopisje“. (Veselo st.)

Tudi tu ne bom izgubljal mnogo besed in dokazem visoki zbornici, ne z govoričenjem, s samimi frazami, navesti hočem dokazov, da se v resnici godi baš protivno od tega, kar je rekel g. dr. Gregorčič.

Slovenski hujskajoči list (Hetzblatt)¹⁸⁾ „Soča“, glasilo dr. Gregorčiča in tovarišev, je pisal v številu od 30. aprila doslovno, kakor sledi: (čita.)

„Živio Slovenci! Črni, umazani, ušivi Lahi (Čujte! Čujte!); že se spravimo črne Lahe pod svoje noge (Čujte! Čujte!); prokleti Lahi mislijo, da so dobili tudi teh šest let, mi pa v teh šestih letih Lahe z nogami pomandramo!“¹⁹⁾ (Čujte! Čujte! — Posl. dr. Rizzi: Plemeniti govor! — Živahna oporekanja. — Precej časa traja hrup in nemir. — Posl. Krumholz: Pokažite list!)

Prosim, tu je izvornik, dajem ga zbornici na razpolago, toda ne pristašu stranke. (Vnovič živahen in trajen hrup in nemir.)

Predsednik: Prosim, gospod posl. Lenassi, ali hočete govoriti ali ne? (Hrup traja dalje.) Prosim nadaljujte, drugače vam moram vzeti besedo.

Posl. Lenassi (nadaljuje): Takoj hočem nadaljevati, čim mi gospod predsednik napravi mir.

Vse, kar se protivi tej plemeniti težnji naših nasprotnikov, treba da se odstrani.

Ugled cerkvenih, municipalnih in državnih oblastij se dosledno ruši, njihovi člani so praviloma terorizovani.

Neverojetno je, s kakšno prevzetnostjo gotovi gospodje nastopajo v vseh uradih zoper uradnike, da bi siloma zadobili pospeševanja svoji stranki (Čujte! Čujte!); da se je ukroti, napadajo se z najostrejšimi članki in govori, celo tu v visoki zbornici. (Čujte! Čujte!)

Ni moja naloga, jemati člane, naše vlade v zaščito, osobito, ko bi se vendar imel pritoževati zoper njihovo, čeprav prisiljeno, delovanje Lahom na kvar, a na prospeh nasprotni stranki, niti je moj namen, iste obrekovati. Prva naloga pristojne visoki vladi, drug pa prav rad prepuščam gospodom nasprotnikom. (Odobrovanje.)

Lahko bi navedel nebroj dejstev, iz katerih bi se lahko prepričal pristaš vsake stranke, če tudi nasprotnik Lahom, kako milo, prizanesljivo in nekterikrat pretirano človekoljubno postopajo oblasti zoper Slovane, kako trdo, osorno in brezozirno zoper Lahe.²⁰⁾ (Jako dobro!)

Politiški hujskači, ki se v nas vzdržujejo od slovanske stranke, raztezajo neumorno delovanje na vse strani, na vsa polja in celo v cerkvi z lece in v izpovednici (Čujte! Čujte!) se širi slovanska propaganda. (Živahno oporekanje. — Posl. Gregorec: Od kod veste to?) Hočete-li dokazov? Nisem hotel dalje zadrževati visoke zbornice, če pa želite, storim. Gospoda, se bode te spominjali, da je vaše glasilo, „Soča“, pretila višemu vladiki goriškemu, da prestopijo vsi Slovani na pravoslavje.²¹⁾ (Čujte! Čujte!), ker ni pripuščal, da bi slovanski duhovniki širili slovansko propagandno. (Nemir med Hrvati.) Ali morete to tajiti? Pozivali ste me in odgovarjam vam.

Baš v takih okolnostih nevarno orožje, ki ga slovanski hujskači posebno radi vihté, je fantom irredentizma.

Kdor pozna razmere na Goriškem, bode znal znižati na pravo mero to zlobno podtikanje, ki se izreka zoper mirno, delavno laško prebivalstvo, ki je daleč od protiaustrijskih teženj.²²⁾

To korektno mišljenje Lahov se pa ne povzdiguje o vsaki priložnosti in zlorabi za to, da bi se drugi črnili in ovajali, kakor je bolj in bolj priljubljeno v nasprotnem taboru.²³⁾

Tembolj je torej obžalovati, ako sama polvladna glasila odpirajo predale takemu malovrednemu in podlemu početju naših nasprotnikov. (Jako prav!)

Predsednik: Prosim, gosp. posl., da se brzdate v svojih besedah. Vaše zadnje besede niso primerne ugledu in časti te zbornice. (Klici: Govoril je le zoper časnik!)

Posl. Lenassi: Saj nisem zoper dostojanstvo vlade. . . .

Predsednik: Prosim, rabili ste besede, ki niso primerne časti poslančevi, tudi ne ugledu zbornice!

Posl. Lenassi (nadaljuje): S tem sem očrtal v velikih potezah sliko naših tužnih²⁴⁾ zamet, in vis. zbornica povzema iz istih, kako popačene, zlobne in tendenciozne se pokazujejo pritožbe od slovenske strani. (Dobro! med Lahi.)

V svesti torej, da predlog poslanca dr. Gregorčiča in tovarišev namerja samo, da

bi prestregel resnico in zasuknil kopje, ter v očigled ogorčenju, kakoršno mora vzbuditi v naših prsah in v visoki zbornici nelojalno, resnico pačete, laško prebivalstvo grdeče ravnanje naših nasprotnikov, lahko pač čisto mirno zremo naproti vsakemu sklepu te visoke zbornice ter bomo glasovali za nujnost. (Živahno odobravanje in ploskanje med Lahi.)

¹⁹⁾ To si je Lenassi izmislil, kajti kaj takega Slovani ne govorimo in ne pišemo; mi vsega italijanskega in zlasti furlanskega ljudstva ne mečemo v nelojalni koš. Žal, da to ljudstvo skoro nima besede v javnosti, ker uprav med Lahi gospoduje povsod le klika, ki je največkrat irredentovska. — Uredn.

²⁰⁾ Ali ste čuli, Slovenci? Katere krivice se godé Lahom v Gorici? Vse mestne šole so laške, a Slovenci se borimo že 7 let za svojo šolo. Magistrat uraduje vseskozi laški in pri vsaki priliki ostudno žali slovensko narodnost. Kupčijska zbornica je laška. Sodišča skoro povsem laška! — Govorjenje Lenassijevo je nečuvno drzno sleparstvo onih, ki razmer ne poznajo. Taka je lahonska poštenost! — Uredn.

²¹⁾ Lenassi ne vé niti toliko, da Kanal ni vas, ampak — trg! — Ured.

²²⁾ Gorostasno! Dr. Gollmajer v Kanalu je postal nakrat „zmeren Slovenec“, on, ki se je priselil v Kanal iz Gorice in je vedno volil sovražno Slovence. V Kanalu govori laški, kedar je le mogoče. Sploh: on je vseskozi skrajno radikalen Lah! — In takega človeka razglašajo Lenassi za „zmernega Slovence“. Kakošen odgovor zasluži tako sleparstvo?!

²³⁾ Goriški Lahi so doslej zamazali vsak slovenski napis v Gorici! Ako so torej tudi Slovenci kje kaj pomazali, so posnemali le Lenassijeve sorjake. — Ured.

²⁴⁾ To je vseskozi zlagano! Lenassi je sedel grdo na limanice irredentovskim listom. — Uredn.

¹⁾ Isti Blaž Lenassije ovajal dva c. kr. uradnika celó v interpelaciji, da sta se vdeležila kot govornika na shodu v Št. Petra pri Gorici; ni pa povedal, da ista uradnika sta — deželna poslanca in eden celó dež. odbornik. Takó ostudnih denuncijacij še ni bilo slišati v državnem zboru, a vendar ima g. Blaž dovolj zalostnega poguna, da govori o denuncijacijah od strani Slovencev. — Ured.

²⁾ Ta „Goriški Svetnik“ je izdajal človek, ki ni Slovenec, marveč danes to, jutri ono, kakor mu kaže. Kar je on pisal, nam Slovencev nič mar ni, toliko bolj, ker ni izključeno, da je delal takó po navodu naših sovražnikov. — Uredn.

³⁾ Resnica je: mnogim Slovencev se je žetako godilo, in to že veliko let sem. Ako se je v zadnjem času dogodilo kaj tudi kakemu Lahu, kdo je kriv? Slovenci ne! — Ured.

⁴⁾ Prav iste poizvedbe je dobil že prej Lenassi. To trdim z vsó odločnostjo! — Ured.

⁵⁾ Dokazano?! Ne, g. Blaž, s temi poizvedbami ni še nič dokazano! Nasprotno: vse one poizvedbe stojé z resnej, v najgorostasnejem nasprotju. Dokazov za to je na stotine! — Ured.

⁶⁾ Zares „dokazano“! Ali kaj je dokazano? Edino to, kakó so nižje oblasti poročale na Dunaj. Toda vsled tega še ni resnica, kar je bilo poročano! — Ured.

⁷⁾ To je ostudno podtikanje! Naših ljudij je bilo v oni četi nad 1000! Radi bi videli tiste Lahe, ki bi se upali le blizu njih! Na take lopovščine, kakoršne podtika Lenassi, naši ljudje ne mislijo, ker so prepošteni! Istega orla so nosili že prej drugod po okolici in tudi po Gorici! — Ured.

⁸⁾ Dunaj je svetovno mesto, kjer je tudi Slovencev več nego v Gorici, čehov več nego v sami Fragi! Toda Gorica je na slovenskih tleh, ima slov. ime, je slovenskega izvira, okolica je čisto slovenska, ves trgovski promet le s Slovenci, v mestu samem je toliko Slovencev, da že zdaj hodi okoli 1000 otrok v slovenske šole! — Ured.

⁹⁾ Kaj to dokazuje? No, da so stanovni, plemenitaji govorili italijanski. Cesar pa je občeval le s temi, a ljudstva ni poznal. Toda ti časi so, hvala Bogu, minoli, in Gorica dobiva čedalje bolj svoje prvotno pravo lice! Na tem dejstvu ne spremené nič vsi take „dokazi“! — Ured.

¹⁰⁾ Kdo naj se ne smeje? Ker grof Badeni in vladin zastopnik onih klincev nista potrdila, zató so le naša izmišljotina?! To dokazuje le, kakó je bila poučena osrednja vlada; a da bo takó poučena, to smo mi povedali že naprej v kljub temu, da smo izjavili, da imamo na stotine prič, ki poznajo celó posamične osebe, katere so takó rogovilile! — Toda nikdo ni vprašal po teh dokazih! Zakaj ne?! No, saj vemo! — Ured.

¹¹⁾ O tem bomo govorili v 15 do 20 letih. Do tje se vse takó premeni, da sam Lenassi ne spozna več današnje Gorice! — In takega toka ne ustavijo vse lahonske spletke! — Ured.

¹²⁾ Od jednega Lenassija „Soča“ ne pričakuje prijazne sodbe; zató ta psovka dokazuje edino to, da „Soča“ dobro služi slovenskemu narodu in da jo Lahoni smrtno sovražijo. — Ured.

¹³⁾ Te besede smo prevedli iz nemščine zopet na slovensčino, ker izvornik nam je bil dvakrat zaplenjen. Nemški prevod je slab, a izvornik še slabši, ker ni nastal v slovenski glavi. — Toda „S.“ ni pisala tega, — marveč je le povedala, za kakošne besede je tožen učitelj Golja. (Kazenska obravnava se vrši danes!) Lenassi se je torej korenito opekél s tem svojim prvim dokazom! — Ured.

¹⁴⁾ Risum teneatis amici! Človek bi moral počiti od smeha! Nekaj takega je mogel trditi le Lenassi, ne da je zarudel srama gori do ušes! — Ured.

¹⁵⁾ „Soča“ je pozvala Lenassija, naj imenuje številke, kjer je to liškano. Ako tega ne stori, da bo

„S.“ imenovala tako govorjenje takó, kakor zasluži. Do danes se Lenassi še ni oglasil z dokazom. — Ured.
¹⁶⁾ Statistika postavlja Lenassija na laž. Še danes je v preiskovalnem zaporu 11 Goričanov radi veleizdajstva, med temi mož, ki je bil v magistratni službi! Ubogi Lenassi, kakó kisle orehe je grizel! — Ured.

¹⁷⁾ Kdo več obrekuje nego Lenassijevi somišljeniki? Ali nas ne razupivajo vsak hip za panslaviste, naša trobojnica jim je le ruska? — Pometajte pred svojim pragom! — Ured.

¹⁸⁾ Tužnih? Da, po 22. marcu so vam res začeli tužni časi, ali krivi ste sami. To tužnost pa bode te bridko čutili za nekaj let! Slovenski narod se postavlja na svoje noge tudi na gospodarskem polju in iz tega bo izhajala za vas vsa — tužnost! — Ured.

Domače in razne novice.

* **Novo naročnike prosimo**, naj vselej, ko se oglasé ali pošljejo denar, izrecno povedó, da se na novo naročajo; s tem bodo koristili le sebi, ker dobé potem list takoj. — Kaj pa stari naročniki, ali ste že vsi poravnali zaostalo naročnino? Oj, ne še! Oglasite se vendar!

* **Trgovsko-obrtna zadruga**. — O svojem času smo naznanili, da se je ustanovil odbor 18 gospodov, na čelu njim gosp. poslanec dr. Henrik Tuma, ki so sprejeli nalogo, sestaviti pravila željno pričakovanega društva. — Gospod dr. Tuma je pridno delal in si ogledal tudi enaka ali podobna društva v Ljubljani, v Gradcu in na Dunaju, kamor je potoval nalašč v ta namen. — Pravila, katera je sestavil, je odbor pretresoval in naposled sprejel.

Za preteklo nedeljo ob. 3. pop. je sklical gosp. dr. T. ustanovni shod v dvorano „Goriške Čitalnice“. Došlo je obilo mož, po veliki večini obrtnikov in trgovcev, in to ne le iz Gorice, marveč tudi iz okolice, iz Kanala, iz Tolmina, z Nabrežine in od drugod. Od Sv. Lucije in od beneške meje sta došla še brzojavni in pismeni pozdravi.

Zborovanje je otvoril g. dr. T., ki je pojasnil namen in pomen novega društva ter nade, ki se postavlja med ljudstvom vanj. A. Gabršček je dodal nekaj pojasnil. — Gosp. A. Vrtovec iz Tolmina je zahvalil pripravni odbor in še posebej g. dr. T. za oživitvorenje tega prepotrebne društva. Na to je g. dr. T. tolmačil pravila, ki so bila sprejeta z malimi premembami. Konečno je bilo izvoljenih v odbor 21 gospodov, namestnikov 5, razsodnikov 5 in njih namestnikov tudi 5. — Večina zborovalcev je podpisala ustanovno listino. Pričujoči c. kr. notar g. J. Kavčič je vse podpise takoj legalizoval. — Več o zadrugi sami o priliki. — Zborovanje je trajalo nad 3 ure. Ob sklepu se je nabralo za „Slogine“ zavode 12 gld. 21½ kr.

* **„Avita Cultura“**. — Kdor se hoče prepričati o napredku laške kulture v Gorici, naj gre pogledat napis P. Drašček v Stolni ulici in Obidičev v Semeniški ulici; slednjič je na ogled tudi na oknih Draščekove prodajalnice v Riva Corno. Vstopnina je prosta, k večem je plačati kak znesek za „Slogine“ zavode.

* **Naši otroci**. — Lahonski listi kričé, da že slovanski otroci politikujejo, širijo slov. časopise, pesem „Le puslité“ itd. — No, nič škode! V dopolnilo teh novic smo prejeli od 12-letne deklice pesem, katere prva kitica se glasi:

Blaž je šel na Dunaj,
Je pustil glavo zunaj;
Ko pride v parlament,
Je vskliknil: Saperment,
Venuti moj
Tu bo strašen boj!

Ni kaj reči! Pesem se lepó čita! In že 12-letna deklica kuje take pesmi! Ubogi naši laški sosede, strašna jim prede!

* **Potres na Notranjskem**. — Že dne 6. t. m. se je sprožil na Notranjskem mal potres, ki menda tudi ni bil obsežen, kajti poročila o njem so došla le iz Slavine in Št. Petra. Dne 20. t. m. ob 8. in 10 minut zjutraj pa se je pojavil sicer ne močen, ali vendar precej obsežen potres. Doslej imamo poročila iz Budanj pri Vipavi, iz Planine, Slavine, Št. Petra in Ilirske Bistrice. Od Budanj do Ilirske Bistrice je nad 40 kilometrov. Bila sta dva sunka, toliko krepka, da so v

Št. Petru, Planini in Slavini okna zašklopata in se je zamajalo pohišstvo. V Ilirski Bistrici je bil potres dokaj slabši, čutili so ga le pojedini. Kako daleč se je potres razširil po Vipavski dolini, proti Črnemu vrhu, Vrhniku, Cerknici in Sežani, ni možno presoditi, ker nimamo poročil.

Kedorkoli more iz teh ali sosednih krajev napisati kratko poročilo o potresu, izvoli naj je poslati g. Ferd. Seidl-u, profesorju v Gorici, ki po nalogu cesarske akademije znanosti na Dunaju poročila izbira za znanstveno uporabo. Poročila smejo biti nefrankovana.

* **Učitelj g. Fr. Golja** je bil danes obsojen na 14 dnuj zapora radi onih besed, katere smo ponatisnili svoječasnno iz obtožnice, a so bile zaplenjene. — Edine priče so bile: dva magistratna stražnika in neki 15-letni fantalin. Priče si niso bile edine. Dr. Stanič je izborno zagovarjal. Med sodniki vsi Italijani. Stanič naznanil takoj pritožbo ničnosti. — Brez komentarja.

* **Ne kupujte srečk na obroke!** — V zadnji številki smo na kratko objavili, da je bila obsojena na Dunaju neka družba brezvestnih agentov, kateri so prodajali loterijske srečke na obroke. Navadne srečke, katere veljajo v gotovini 10 do 15 gld., so prodajali po 30 do 50 gld. Uprav te dneve nas je opozoril neki goriški menjalec, da so prišli k njemu nekateri naši kmetje z enakimi srečkami, vrednimi le 10 gld., za katere so se zavezali plačati celó 40 gld. na obroke, in so že odplačali nad polovico pogojene svote. Ker je spoznal, da so se zavezali na preveliko svoto, jim je svetoval da ustavijo daljno plačevanje. Opozarjamo torej one, kateri imajo take srečke in jih še niso izplačali, naj se prepričajo pri zanesljivih osebah, ako so toliko vredne, za kolikor so se pogodili. V nasprotnem slučaju naj ustavijo vsako daljne odplačevanje in reč priznanijo oblastniji, da stori potrebne korake proti oni brezvestni tvrdki, pri kateri se mora odplačevati. Pozor torej!

* **Drobiž.** — Prihodnji mesec bodo prepeljali telesne ostanke učenjaka M. Kopitarja z Dunaja v Ljubljano, kjer dobi slavni ta jezikoslovec častni grob. — Odvetniški kandidat gosp. dr. Janko Jasonšek je te dni v Gradcu z dobrim vspehom prebil odvetniški izpit. — Poročil se je dne 16. maja t. l. c. kr. poštni oficijal-vodja v Št. Petru, gosp. Ferdo Kariž. z gospodično Rozi Lenassijevo v Planini. — V Trstu je umrl dne 15. t. m. Avgust Krmavnar, dolgoletni sotrudnik „Edinosti“. Bolehal je delj časa na neozdravljivej jetiki. Slednjič ga je rešila smrt vseh zemskih muk. Lahka mu zemlja! — Trgovinsko ministerstvo imenovalo je absolviranega pravnika dr. Frana Dorčić-a v Gradcu poštenim konceptnim vežbenikom v Trstu.

* **Novačenje v Solkanu** bo 31. t. m. za vse one mladeniče, ki se niso udeležili nabora v Gorici 26. aprila. — Uverjeni smo, da mladeniči se bodo tudi ta dan vedli povsem dostojno, da bodo delali čast sebi, svojcem in domovini. To pričakujemo od naše zavedne mladine, ker jo dobro poznamo in vemo, da zna ob potrebi sicer dostojno zavračati žalilce svoje narodne časti, pa tudi obnašati se takó, da si mora pridobiti častno imé pri vseh poštenih in nepristranskih ljudeh.

* **Velika trgovska hiša** v Gorici išče mladeniča, Slovenca, za praktikanta proti majhni odškodnini. Mora poznati slovenski in nemški. Več pove upravništvo. Nastopi se lahko nemudoma.

* **Iz Ločnika** se nam piše: Potrditev ločniškega župana dne 3. t. m. je imela čudne posledice. Bila so slišati nesramna izzivanja našege slovenskega naroda, po navadi goriških kričačev: „Evviva Gorizia italiana, evviva Lega nazionale, M. da ai sciafs!“ itd. — Prodajalec na trgu, g. Štefan Kocijančič, je bil kar vnet od veselja. Rekel je istega dne nekemu slovenskemu odjemalcu mej drugim tudi to-le: Vi Slovenci imate ruske zastave in ste le za ruskega cesarja vneti! Vprašamo, koga pa častijo Lahoni, ki kričijo: „Evviva Italia!“ To je golo natolce-

vanje! Mi smo bili, smo in bodemo vedno zvesti Avstriji, vdani našemu presvitlemu cesarju. Še enkrat vprašamo, kdo je slišal kdaj kacega Slovenca reči: „Živila Rusija“?

Zato opozarjamo vse Vipolžane, Dol. Cerovce in vse druge mimoidoče briške odjemalce, naj pazijo kam da zahajajo kupovat, kajti Coziancig je proti nam Slovincem hujski kakor kak pristen Lah. Tak trgovec ni vreden, da bi ga mi s svojimi groši podpirali. — Torej „Svoji k svojim“!

* **Vinogradniki**, skropite trte, ker je zadnji čas. „Več v prih. „Soči“.

Birma. — Kakor poročajo, bo opravljal letos birmo na Goriškem presv. gospod dr. Glavina, naslovni nadškof peložki. — Kakor je že znano, tudi presv. g. dr. Glavina je žrtev današnjega političnega sistema na Primorskem, kajti moral se je umakniti iz tržaške škofijske palače, ker so mu bili odnošaji neznosni.

Slovenci! bodite oprezni. — Naši vrli someščani — laški trgovci — so iznašli zopet nov sistem, pod kojega krinko vabijo ter lovijo v svoje prodajalnice slovensko zavedno, a lahkoverno ljudstvo z dežele.

V svoji službi imajo namreč Slovence, katere razpošiljajo okrog po mestu mej naše rojake z uzorci svojega blaga.

Te dni je poslal laški žitni trgovec Venuti na Novi cesti proti mostu svojega delavca — Slovenca — na Korenj, da je razkazoval in ponujal našim kmetom uzorce žita, riža in fižola. Ljudje, misleči, da ker je sam Slovenec, ponuja tudi blago naših trgovcev, so prišli v mesto in vstavili svoje vozove pred trgovino Venutijsvo. — Naložili so pri njem baje preko 24 kvintalov žita. Pred kupovanjem so ga baje vprašali, če je Slovenec, na kar jim je seveda odgovoril, da je.

Ko je videl, da se mu je nova metoda dobro sponesla, silil je koncem potečenega tedna zopet svojega „sciava“ mej „zelenkote“ (to ime so iznašli v zadnjem času za besedo „sclav“), hoteč jih zopet dobro obriti.

Torej Slovenci, iz navedenega slučaja se zopet lahko nverite, da niste nikoli dosti oprezni. Spametujte se ter kupujte le pri trgovcih, katere poznate, da so zavedni Slovenci. O katerih pa še niste dosti poučeni, poizvedujte prej predno greste — Lahom na limanice! Bodite pa vedno vstrajni ter se držite gesla „Svoji k svojim!“

„Le canzonette barbare e i rispettivi bestiali comandamenti sparsi da alcuni orsi“ ecc. — Uljadna in kulturonosna „La Sentinella del Friuli“ je počastila Slovence zopet z novo cvetko iz vrta svoje kulture. Nekdo je namreč podaril „Legi“ par stotejk, da je mogel izbruhati proti Slovincem gornje besede, ki se nanašajo na našo „narodno goriško pesem“ in „deset narodnih zapovedij“, ter pomenijo, da so pesmi sestavljene v „barbarskem“ jeziku, a zapovedi „živinske“, razdelili pa so jih nekateri „medvedji“. Kakor se vidi, gospodje okoli „Sentinelle“ napredujejo s svojo kulturo, ih mi se tega, sevé, veselimo, ker je vse to le voda na naš mlin. Sprejemaje torej na znanje, da naše pesmi so „barbarske“, zapovedi „živinske“ in Slovenci pa „medvedji“, — prosimo te zadnje, da si to zapomnijo in svoje groše nosijo le k Slovincem. „Medved“ (Slovenec) pa lovec (laški trgovec, ki preži na slovenske groše) se ne smeta strinjati! — Svoji k svojim!

„Svoji k svojim“. — Prosimo, Slovenci, da se tega gesla še malo bolj poprimete, ker se vedno vidimo zjutro zgodaj Slovence zahajati v štacune naših največjih nasprotnikov; to ne sme biti, ako se bo to ponavljalo, priobčili bomo imena tistih, kateri redé gada na svojih prsih! Torej pozor!

Bodimo bolj resni. — Lahki se vedno pripovedujejo, da Slovenci so tu ali tam prisilili tega in tega Laha, da je moral „živio“ kričati; to se je baje zgodilo celó v zadnjih dneh. — Nočemo preiskovati, ali je kaj resnice na teh govoricah, ali reči moramo, da taki čini, ako so resnični, so same na sebi norčije, ki se potem izkoriščajo proti vsemu narodu. Prosimo, da se take norosti opuste! Mesto tega naj se vsakdo raje potruži, da nevedne ljudi pouči o tem, kam

naj nese svoj denar, kedar pride v Gorico. To edino bodi zdaj glavno delo vsakega Slovenca. Svoji k svojim!

Opozarjamo čitatelje na oglase, katere prinašamo zadej. Onim, kateri želijo dobiti obleko po ceni, priporočamo gospoda M. Poveraja na Travniku štev. 22, kateri ima prodajalnico v hodniku spodaj in v I. nadstropju. Mož je vseskozi naš in vsake podpore vreden. Razun g. Poveraja je v G. obilo drugih slovenskih krojaških mojstrov, tudi na te ne smemo pozabiti — le sami se morajo vsaj nekaj pobrigati za svojo reklamo — Naši peki znajo pripravljati tudi fino pecivo, posebno kolače z a birmance. Opozarjamo torej ljudstvo po deželi, da se posluži le pri naših rodoljubnih pekih ter naj opusti one nasprotné, koji nas zaničujejo, kar smo že naglašali v prejšnjih številkah. — Trgovce na deželi opozarjamo pa posebno na oglas tvrdke J. Pipan & C.º iz Trsta, katere zastopnik kroži uprav te dneve po Goriškem. — Vsi oni naši trgovci in obrtniki v Gorici in na deželi, koji se niso dali svojega pooblastila špediterju g. Hvaliču, naj to storijo čim prej, kajti v kratkem prinesemo imena vseh onih naših trgovcev, koji so se oklenili g. Hvaliča, da mej njimi opazimo tudi one, katerih še ni! — Ne smemo pozabiti tudi drugih naših trgovcev in obrtnikov v Gorici, kateri so vestni Slovenci. Binkoštni prazniki se bližajo in marsikdo bo potreboval to in ono reč. Takšno kupi le tam, kjer bo videl — slovenski napis, kajti do takrat se še pomnožijo! Svoji k svojim!

Sprememba uredništva. — Dosedanji odgovorni urednik g. D. Strucelj je odpotoval v Ameriko; z 13. majnikom je prevzel uredništvo „P.“ in „S.“ gospod Vinko Levčnik. Na službo občinstva bo urednik vsak dan od 11. do 12. predp v tiskarni.

Svojim prijateljem in znancem, ki me od vseh strani poprašujejo, moram žal naznaniti, da mi je soproga še vedno bolna, zadnji čas celó precej hudo. — Ker je pa imela ona do časa, ko je za Božič oblegla, v rokah vse upravniške in odpravniške posle raznih časopisov in drugih založnih knjig, kar je že samo na sebi postalo prav obsežno delo, je pač umevno, da sem ostal v velikih neprilikah in zalezal v nered, kajti sposobne osebe za vsa ta opravila še nisem mogel dobiti. Zategadel lepó prosim, naj se mi ne zamerja, ako ta ali oni ni dobil odgovora, računa ali morda celó zahtevanega blaga; kdor ima kaj sočutja z mojim položajem, mi gotovo oprostí — To z ozirom na razne pritožbe, ki mi dohajajo. — Upam, da kmalu spravim vse v red.

Pri tej priliki tudi prosim vse prijatelje, znance in druge rodoljube širom Slovenije, naj bi uvaževali moj položaj in ogromno delo, katero moram vršiti dan k dnevu; zategadel mi ne dostaje časa za dopisovanje, kakor bi kdo želel in v navadnih razmerah tudi pričakoval. Zadnje mesece mi je došlo gotovo 200 listov, na katere nisem odgovoril, kar je pač umevno po tem, kar sem povedal. — Sicer pa lepó prosim, ne se obračati na me za zasebne reči; včasih dobivam taka naročila in prošnje, da postanem nervozen že pri čitanju.

In še nekaj moram prositi! Dogodi se, da pride k meni do 30 in več oseb na dan; druga drugi podajajo kljuko ali pa jih je kar po več skupaj — in to često za reči, ki mene prav nič ne zanimajo in mi le kradejo čas, katerega imam le malo na razpolago. — Kdor je v resnici moj prijatelj, prosim ga, naj bo vselej kratek. — Za tiskarniške posle je vedno na razpolago vodja tiskarne g. Krmpotič, kateremu vsakdo zaupa lahko tudi druge reči, katere je hotel le meni sporočiti. — Odgovorni urednik „S.“ in „P.“ je pa na razpolago strankam vsak dan od 11. do 12. predp. v tiskarni. Tu je torej mogoče opraviti brez mene vse, kar se tiče tiskarne in časopisov. Le v rečeh posebne važnosti prosim, da se pride naravnost k meni.

Marsikomu se bodo zdele smešne te zadnje besede. Za me so nastale prava potreba. Ne morem si pomagati drugače. Prosim torej!

A. Gabršček.

Volitve v trgovinsko in obrtniško zbornico se bodo vršile koncem t. m. Odbor „Sloge“ je sklenil da se teh volitev letos ne udeleži.

Iz Plavij nam poročajo, da so tam odprli novo cesto v Rodežu. Prvi je šel po nji poštni voz, za njo pa tolminski glavar visokor, g. grof Miroslav Marenzi. — Cesto je dogradil znani cestni graditelj g. Andrej Konjedic.

Vse je le „izzivanje“. — Nekaj vrtojbenskih fantov se je peljalo v 2. t. m. popoldne k veselici v Podgoro; vedli so se povsem odlično, le popevali so polglasno in — slovenski. Pri glediški kavarni jih redarji ustavijo in odženó na glavarstvo, goriška mularija pa je veselja vriskala. — Ves prizor so opazovali iz prvega nadstropja trije visoki dostojanstveniki, ki so se škandalizovali nad takim postopanjem redarstva; vsi pričajo, da fantje so se vedli vseskozi dostojno in da je bil neumesten vsak korak redarstva. Visok vojaški dostojanstvenik je celó kričal na redarje, naj pusté fante v miru. — Evo, takó se nam godí pod vlado goriškega trijumvirata.

Kdo izziva in napada? — Pretekli teden zvečer je šlo s edem Solkancev domov po Blanči. Srečali so na potu okolu tri deset Goričanov, kateri so jih ustavili in začeli siliti, naj vpijejo „Evviva“; ko pa ti niso hoteli vstreči njih vroči želji, žugali so jim s pestmi in tudi napadli. Ali Solkanci so si mislili: ne bodimo leni in pokažimo jim, da smo na slovenski zemlji. Izvili so trem Lahom nožiče iz rok, s katerimi so morda nameravali rezati slovenske trebuhe, ako bi se pustili; a ni se jim posrečilo. Druge so pa pognali v beg; in dirjali so proti Gorici, kakor njih bratje prostovoljci na Grškem v brzovlak. Pa naj še kdo reče, da niso korajžni ti naši miroljubni sosedje. Izzivati seveda znajo, a nič drugega; in kdo je potem vsega tega kriv? Vsa krivda zvali se na slovenska pleča!

Kdo dela nemir in draži. Pišejo nam iz Kromberga: Naši mladeniči so se vračali domov 2. t. m. iz Gorice. Kakor je že njih navada, so polglasno peli in — sevé — govorili le slovenski. Ko so šli mimo gostilne „All' Acquadotto“ na mirodvorski cesti, je nekdo zalučal kamen za njimi. K sreči, kamen ni zadel nikogar. — Kaj bi se bilo lahko zgodilo, da so mladeniči reagovali? Na to vprašanje naj odgovorijo oni, kateri vedno trdijo, da so le Slovenci izzivalci!

Svoji k svojim. — Pod tem naslovom piše „Edinost“: Večkrat smo že pojasnjevali, kako si tolmačimo mi geslo „Svoji k svojim!“ Naše stališče je tako: slovensko ljudstvo naj kupuje le pri svojih trgovcih, a trgovci naj gledajo, da z dobro postrežbo, primernim blagom, in primernimi cenami omogočajo ljudstvu praktično izvrševanje načela „Svoji k svojim!“

Rekli smo bili tudi, da bi bilo krivično zahtevati od našega ljudstva, da mora kupovati od svojih slabeje blago in za više cene. To izjavo našo treba razumeti cum grano salis, to je, ista ne more veljati za vse slučaje. Iz Gorice se nam poroča na primer, da so goriški Italijani začeli ponujati svoje blago za vsako ceno z očitnim namenom, da bi uničili konkurenco od slovenske strani. V takem slučaju je postala seveda stvar drugačna, kajti od slovenskega trgovca ni smeti zahtevati, da bi dajal blaga pod ceno, ker bi s tem uničil samega sebe. V tem slučaju moramo zahtevati od našega ljudstva, seособno pa od malih trgovcev po deželi, toliko požrtvovalnosti in toliko rodoljubja, da se ne dajo premamiti po tem laškem manevru, da bi iz malenkostne dobičkarije grešili zoper svojo narodno dolžnost in ovirali zapričeto delo za osamosvojenje naše na gospodarskem in trgovskem polju. Slovenski trgovec je storil svojo dolžnost v polni meri, ako nudi poštenega blaga po postenih cenah. Več ni smeti zahtevati od njega. Seособno ne moremo zahtevati, da bi se spuščal v divjo konkurenco, da bi razmetal svoje blago za nizke cene in v svojo očividno izgubo. Kakor da bi ne hoteli, da

bi se trgovec brezvestno okoriščal na našem ljudstvu, zlorabe geslo „Svoji k svojim“, Tako pa tudi ljudstvo ne sme zahtevati od trgovca več, nego more nuditi. V tem zmislu moramo opominjati slovenske odjemalce kar najzaresneje, da naj nikar ne gredó v past, ki jim jo nastavljajo sedaj Lahi s svojimi sramotno niskimi cenami! Laški veliki trgovci so navihani in vedo, kaj delajo. Oni si mislijo in računijo: dajmo jim, nevednim ščavom, sedaj nekoliko ugodnosti, dokler ne bode uničena slovenska konkurenca, potem, no potem, ko bodemo mogli zopet diktirati cene, nam že povrnejo z bogatimi obrestmi, kar smo jim — posodili. Še enkrat torej, slovenski odjemalci po deželi: ne dajte se varati in mamiti po laškem manevru, po nizkih cenah, ki vam dajo le hipnega dobička! Ostanite vztrajni, ustvarite trdno organizacijo! Zadovoljni bodite, ako vam večí slovenski trgovec nudi poštenega blaga za primerne cene! Ako bi se dali premamiti po nizkih cenah, zagrešili bi se tudi zoper svojo lastno korist, ako bi bili tako nespametni v tem resnem trenutku, ko smo začeli imponovati nasprotniku, ko se je jel isti tresti v strahu, da so minoli listi časi, ko je po svoji volji izžemal naše ljudstvo, ako bi v tem trenutku, ko smo jeli resno misliti na gospodarsko osamosvojenje, dali voditi od malenkostne sebičnosti. Pokažite Slovenci, da znate stati na višini svoje naloge! Gorje, ako se pokažemo majhne v velikih in resnih trenutkih!

O nepošteni konkurenci je pisal nekdo v „Edinosti“ v našem smislu tako-le:

„Rekel sem, da ste mi ugodili posebno, da ste v zadnjem izdanju napisali nekoliko komentarja o zahtevah, ki jih slovensko ljudstvo opravičeno sme staviti do slovenskih trgovcev in obrtnikov. Kar se dostaje poštenosti, solidnosti in kulance, o tem ni zgubljati besed, kajti teh svojstev moramo absolutno zahtevati od naših trgovcev. To je točka, ki stoji in kateri ni treba pojasnil. Drugače pa je glede cen. Tu je res trebalo pojasnila, da ne bi naše ljudstvo imelo krivih nazorov in da ne bi v svoji zmoti stavilo preranih zahtev.“

Tu treba razlikovati med normalnimi in nenormalnimi odnošaji. V normalnih odnošajih, to je, dokler slovenski trgovec ne pretiruje konkurenčnega boja, dokler se namreč boj ne dotika one meje, kjer se pričinja očividna zguba za prodajalca, dotlej mora konkurirati tudi slovenski trgovec. To smemo in moramo zahtevati od njega! V toliko mora biti usposobljen za konkurencijo tudi slovenski trgovec. In kolikor ni, mora se usposobiti po združenju in pametni organizaciji. Ako bi ne zahtevali tega, bi le razrajali naše trgovce in obrtnike, da bi lahko misljeno grešili, zanašaje se na namišljeno dolžnost slovenskih kupovalcev, zahajati le k njim, k slovenskim trgovcem. A to bi slednjé škodovalo trgovskemu stanu samemu, ker bi mu nedostajalo one skrbi, one ambicije, ki ga v prvi vrsti more vspodbujati do usposobljenja na konkurenčni boj. V normalnih odnošajih torej mora gledati slovenski trgovec, da je sposoben za konkurenco, ne le glede kakovosti blaga, ampak tudi glede cen.

Drugače je v nenormalnih odnošajih, to je, ko je slovenski trgovec jel tirati konkurenčni boj do one meje, kjer se pričinja očividna zguba. Taki odnošaji so menda nastopili na Goriškem. Laški trgovci vidijo, da to pot stoje stvari resno, in — zbalí so se. V tem strahu hote bržkone posezati po obupnem sredstvu: po skrajni konkurenciji glede cen. Žrtvovali hočejo kolikor-sibodi, da le odvrnejo pretečo jim nevarnost, v vojni ni, da bi vojskovodja skopoliral z denarjem. Jediní cilj pred očmi mu mora biti — zmaga! Saj po zmagi mora plačati odškodnino — premaganec! Tako računijo tudi laški trgovci: „ne plašimo se hipnih zgub, katere bodo morali, ako zmagamo mi, itak plačati — Slovenci! Zmage, zmage torej, za vsako ceno!“

Na to polje ne moreta in tudi ne smeta slediti slovenski trgovci in obrtniki. Do one meje, kjer se pričinja očividna zguba, morata biti usposobljena za konkurenco tudi slovenski trgovci in obrtniki in slovensko ljudstvo sme zahtevati tega; nikakor pa ni-

majo slovenski odjemalci pravice zahtevati, da prestopita preko te meje, da pričneta tržiti z izgubo! Bog ne daj! To bi bilo pogubno, to bi bilo pričetek polomu in katastrofi in posledica bi bila, neizogibna posledica: povrnitev v brezpogojno odvisnost od neslovenskih trgovcev.

V takih odnošajih, ko neslovenski trgovci tirajo konkurenco od noža, do uničenja, se mora slovensko ljudstvo pokazati razsodno, bistroumno, da vidi in spoznava nevarnost, ki mu jo nastavljajo nasprotniki! V takih slučajih mora pokazati ljudstvo, da ume svojo patrijotisko dolžnost. Skratka torej: dokler neslovenski trgovec prodaja po normalnih, primernih cenah, dotlej mora konkurirati z njimi tudi slovenski trgovci; kakor hitro pa prvi jame prodajati v izgubo, bilo bi krivično zahtevati od drugega, da mora slediti prvemu na ta opolzka tla, kjer bi ga čakala le poguba. Slovensko ljudstvo naj nikar ne prezre dejstva, da si mi še le ustvarjamo svoj trgovski stan. V takem stadiju ne smemo tirati vratolomne špekulacije in konkurencije, ampak stvar se mora razvijati postopno, zdravo, solidno. Sedaj pa naj še enkrat pristavim svoj ceterum censeo: mi Slovenci ne smemo pozabiti ni za trenotek, da je z našim gospodarskim bojem tesno spojen tudi narodnimoment. Rodoljubje pa zahteva vsikdar nekoliko požrtvovalnosti. — Letos je naše ljudstvo podalo lepih izgledov rodoljubja. Ta plamen naj je spremlja tudi na gospodarskem polju, da po svoji požrtvovalnosti pripomore našim trgovcem in obrtnikom, da srečno prebijejo zapričeti gospodarski boj — boj za osvobojenje iz odvisnosti od tujega kapitala! Potem se bodo stvari razvijale dalje same po sebi tudi v kupčijskem življenju. Voditeljem pa kličem: na delo, hitro delo, za organizacijo in usposobljenje za konkurencijo!

Lep odzdrav! — Dekla nekega Slovenca je šla v prodajalnico Laha M. po neko potrebno reč. Ko je odhajala, je pozdravila „Z Bogom!“ Eden postrežnikov v prodajalnici ji je odgovoril ironiški „živio“, drugi kulturonošec pa je uporabil kot odzdrav lepozvočni cvet italijanske pravrote na koncu devetnajstega stoletja — namreč v italijanskih zagriženih krogih visokočislano besedo: „merda!“ — Upamo, da ta odzdrav tudi nekaj pomore do tega, da se bodo ogibali Slovenci nasprotnih prodajalnic!

Kako so uljudni. — 11. t. m. je stalo šest Slovencev pod okni Marzinijeve hiše v semeniški ulici. Razgovarjali so se sevé slovenski. To pa ni ugajalo neki osebi v drugem nadstropju, kajti ni si mogla drugače pomagati, da jih odpodi izpod okna, nego s tem, da je dvakrat pljunila na njih in enega opljuvala. Tako se nam godí v Gorici!

Za „fovč“ 24 ur zapora. — Nakateri mladenič iz Brd so došli na vojaški nabor z navadnim „fovčem“ v žepu. Vsled tega so dobili na glavarstvu po 24 ur zapora. Mladeniči podajo seveda utok. — Takó daleč smo dospeli v Gorici!

Konstatovanje čina. — V nedeljo 9. t. m. šla je trojica Slovencev mirno po ulici „Cipressi“. Blizu Šaplove krčme bili so pa izzivani na nečuden način.

Sin tega krčmarja vpil je za mimogredočimi: „Questi porchi di sciavi, viva Goria italiana, morte ai sciavi opponeve, se gavé coraggio?!“ — Poznamo mnogo Slovencev, seособno Vipavcev, ki zahajajo v to krčmo. Rotimo jih, da ne prekoračijo nikdar več nje praga. Rojaki, ali hočete podpirati take osebe, ki vam želijo — smrt?!

Velika zaloga za sladkor, kavo in sploh vse kolonijale se otvori v Gorici prve dni junija. Velika slovenska tvrdka otvori tu za Slovence na Goriškem svojo podružnico, ki bo mogla ne le tekrovati z vsakim sedanjim trgovcem, ampak bo še veliko ugodniša v vsakem oziru. Že zdaj naroča ta tvrdka nad tisoč vagonov blaga na leto, ima najboljše zveze, dovolj kapitala, je torej kakor nalašč za nas goriške Slovence. — Toliko za danes. Podrobnosti bodo naznanjene odjemalcem na deželi s posebnimi okrožnicami, katere se razposlje prve dnij junija.

Ne marajo v službo avstrijskih izsluženih vojakov. — Neki Slovenec, ki je služil devet let pri mornarici v Pulju, je šel vprašat službo v mestno kopalnico, kjer so potrebovali plavanju večjega moža. Prišel je, se je predstavil in poprosil za službo. Prvo vprašanje do njega je bilo: kake narodnosti je? Ker je odgovoril, da je Slovenec, so ga odslovili, češ, za Slovence nimajo službe. Mož je odšel in si mislil: zakaj sem služil državi devet let, ko ne dobim službe, ko bi moral dobiti v prvi vrsti le Avstrijci?

Tako je prav! — Pri dražbi lova za Miren in Rupo je položil 50 lir varščine Gandencij Tosi. Rodoljubni gospod Andrej Jakil iz Rupe pa ni opustil lova iz svojih rok in ga je prevzel kljub visoki ceni. — Takisto se je zgodilo tudi v Št. Petru. Tamosnji lov je stal lansko leto 64 gld., a letos so rasli domačini pri dražbi tako, da so ga dobili za 161 gld. Za istega so se potegovali posebno Blaž Lenaš in nekateri drugi Italijani.

Priporočamo našim brdskim in drugim gostilničarjem na Tolušinskem, kateri do slej še vedno odzemajo pivo iz agencij, katere so nam nasprotno, naj taiste odpustijo ter podpirajo le naše domače, poštene založnike. Opozorjamo jih tudi na oglas g. Vaňeka ter ga toplo priporočamo v poštev. Svoji k svojim!

Naznanilo.

Naznanjam svojim cenjenim odjemalcem na deželi in v Gorici, da sem naročil slovenski napis za mojo prodajalnico že pred časom ter da v kratkem — in sicer precej, ko bo izgotovljen — pride na dan.

Ob enem naznanjam, da odprems 1. junijem zalogo finega in modernega manufakturnega blaga za gospe in gospode v prvem nadstropju lastne hiše v Raštelu št. 7.

Zahvaljuje se za blagohotno dosedanjo naklonjenost ter priporoča se beležim udani

Jurij Mose,
trgovec v Raštelu.

Razgled po svetu.

Državni zbor. — Po razpravi o nujnem predlogu glede jezikovnih naredeb za Češko in Moravsko, je bilo na dnevnem redu 12. seje dne 8. maja nadaljevanje razprave o zatožbi ministerstva. O predlogu so govorili poslanci: dr. Gross, grof Dubsky, dr. Menger, dr. Šustersič, kateri je podal kratko izjavo v imenu slovsanske krščanske zveze ter dr. Scheicher. Ker je poslanec Tyszkowski predložil konec razprave, ki je bila tudi sprejeta, sta bila izvoljena kot glavna govornika, in sicer za obtožbo dr. Kindermann, proti pa prof Falkenhayn. Prvi je govoril grof Falkenhayn, kateremu so v enomer vpadali v besedo nemški poslanci in proti koncu mu upili: Sramota itd. — Poslanec Kindermann je zagovarjal obtožbo na široko. Zbornica je prešla o predlogu na dnevni red z 203 proti 165 glasovi. — Po glasovanju sta prišla na dnevni red nujna predloga poslancev dra. Laginja, Spinčiča in tovarišev ter dra. Gregorčiča, grofa Coronini-ja in tovarišev. Prvi je govoril dr. Gregorčič. (Glej govor na prvem mestu). — V isti seji so bili stavljeni še razni drugi predlogi in interpelacije ter so bile volitve v razne odseke.

V 13. seji 10. t. m. je bil na dnevnem redu pogodba z Bolgarsko, katera je bila odobrena. Proti koncu seje je bil predložen načrt zakona o spremembi nedeljskega počitka. — V 14. seji 11. t. m. je imelo priti na dnevni red nadaljevanje razprave o nujnih predlogih glede primorskih razmer; do tega ni prišlo saj se ve radi česa. V isti

seji je odgovoril ministerski predsednik na interpelacijo italijanskih poslancev glede primorskih razmer in na ono poslanca Spinčiča radi koperskih izgredev. Odgovor je bil soglasen poročilom deželne vlade primorske, namreč tak, da so bili vsemu vzrok le Slovani! Z odgovorom baje niso zadovoljni Italijani. — V seji dne 13. t. m. so nemški in italijanski poslanci protestovali proti razdelitvi referatov o protestiranih volitvah. Italijani se boje, da se razveljavi volitev v goriškem veleposestvu in v V. kuriji v Istri. Zbornica je potem nadaljevala razpravo o nujnih predlogih glede primorskih razmer. Posl. Spinčič je v izbornem govoru pojasnjeval pretužni položaj Slovencev in Hrvatov na Primorskem in postopanje oblasti in njih organov proti njim. — Po Spinčiču je govoril dr. Žitnik, kateri je apostrofiral vlado, naj vendar že dregne v sršenovo gnezdo primorsko, ne radi Slovanov, nego radi Avstrije. Namestnik Rinaldini, rekel je dr. Žitnik, je vsa oblastva dal v službo progresovi stranki, katera ima nalogo, udušiti slovansko gibanje na Primorskem in isto pripraviti za priklopljenje Italiji. Italijanska poslanca Rizzi in Lenassi sta popisovala miroljubnost Italijanov in zagotavljala, da nikomur nič nečejo, da jih le Slovenci in Hrvatje preganjajo. — Po Biankiniju in Pferscheju, kateri je v imenu Nemcev ponudil Italijanom alijanco, je govoril dr. Ferjančič, kateri je na srečen način ironizoval Badenijev odgovor na interpelacijo o primorskih razmerah. Vso razpravo prinesemo v prihodnjih številkah „Soče“ in jih natisnemo še posebej.

V legitimacijskem odseku državnozborskem sta tudi naša poslanca dr. Andrej Ferjančič in dr. M. Laginja. Ta odbor ima dolžnost preiskovati nezakonitosti, ki so se godile o priliki državnozborskih volitev. Upa se, da prideti najprej na vrsto volitev Bartolijeve in Mauronerjeve.

Državnozborske volitve na Primorskem pred zbornico poslancev. Verifikacijski odsek je nastopno razdelil poročevanje o državnozborskih volitvah na Primorskem, Poročilo o volitvi Hortisa se je izročilo dru. Laginji; poročilo o izvolitvi Laginje in Bartolija dru. Ferjančiču, ki je, kakor je znano, poročal svojedobno tudi o famozni volitvi Vergottinija; poročilo o volitvi Mauronerja se je izročilo dru. Laginji in ono o izvolitvi Verzeznassija Čehu dr. Dyku.

Drobiž. — Pišejo, da pride v Trst k politični upravi nadvojvoda Oto. — Pri volitvah v upravne okrajne odbore na Dunaju so zmagali antisemiti na vsej črti. — V Bosiljevu na Hrvaškem je umrl grof Artur Nugent, tamosnji veleposestnik. — Na Ogerskem je umrl grof Nikolaj Esterhary, eden najplemenitejših ogerskih dostojanstvenikov. Vse svoje življenje in skoro premoženje je žrtvoval le za lepo, posebno glediščno umetnost. On je bil ustanovitelj tudi ogerskega „Jokey-kluba“. — V Karlovih Varih na Češkem je požar uničil dve nadstropji cesarjevega letovišča. — Bosanski nadškof Stadler je popolnoma okreval in se v kratkem vrne v Sarajevo. — Na Dunaju je bilo bosensko odposlanstvo, ki se je hotelo pritožiti cesarju radi nepravilnega razdeljenja bosenskih zemljišč, a ni bilo sprejeto. — Pred dunajskim sodiščem so se zagovarjali židje, ki so razprodajali loterijske srečke na obroke in z njimi goljufali nevedno ljudstvo. Razprava je trajala tri tedne. Glavni njih vodja, neki žid Bardatsch, je bil obsojen na 4 leta, ostali pa na manjše kazni. Slovenci, ne kupujte srečk na obroke! — S 1. junijem odpravijo tudi na ogerskih železnicah zvočenje kot znak, da vlak odriava. — Veliki ruski knez Nikolaj Nikolajevič je imenovan lastnikom 12. avstrijskega dragonskega polka. — Baronica Hirsch je darovala milijon frankov onemu dobrodelnemu društvu v Parizu, katero je bilo priredilo znani nesrečni bazar. — Neznane žrtve tega bazara so bile pokopane slavnostno 8. t. m. v navzočnosti neštevilne množice udeležnikov, med katerimi so bili vsi dostojanstveniki francoski ter zastopniki velevlastij. — Bolgarski knez Ferdinand nameruje odpotovati na Cetinje

v drugi polovici junija. — V Siciliji je nagloma umrl pariški vojvoda d' Aumale. Obiskal je namreč tam italijanskega vojvoda d' Aosta. Mož je bil nad 80 let star. Naglo smrt je pospešila nesrečna pariška katastrofa.

Grško-turška vojska.

Ukljub posredovanju vesil mej Grsko in Turčijo, se še vedno nadaljujejo vojne operacije.

V Epiru je pretečeni teden oblegla grška vojska Preveso in Nikopolis. Brigada Galinopulo je zasedla Kalikiado. Turki so se umaknili. — A začetkom tega tedna so pa Grki v Epiru ustavili vse operacije.

Mej tem so Turki prodrli v Tesalijo tako daleč, da so turške čete morale tudi že Domokos zapustiti. Dne 17. t. m. se je zbrala turška vojska, broječa blizu 30.000 mož pred Domokosom, in začela naskakovati grške pozicije. Unela se je bitka. Grška vojska se je jako hrabro bila proti štirikrat močnejemu sovražniku. Zgube na obeh straneh so velike. Padlo je preko 2000 mož. Po bitki je grška vojska zapustila svoje pozicije in se umaknila z bojišča, dasi je baje dosegla v bitki velike uspehe..

Raznoterosti.

* Rusko darilo našemu cesarju. — Avstrijsko-ogerska naselbina v Novgorodu bo poslala v kratkem deputacijo k našemu cesarju ter mu izročila v sponin na zadnji obisk Rusije krasno, a tudi originalno darilo. To darilo bo meter visoka ura v obliki gotskega stolpa, ki kaže ure, dneve in izpremembe lune. Vsaki dan od 12. uri po dnevi in ob 9. uri zvečer se odpro vrata na stolpu in na balkon prideta car Nikolaj II. in cesar Fran Josip I. s sijajnim spremstvom. Hkratu zasvira godba v uri rusko in potem avstrijsko himno. Podobe obeh vladarjev ostaneta kake 3 minute na verandi, se sprehajata sèm ter tja in se iz nova umakneta v stolp. To uro je napravil v Rusiji žireč Avstrijec.

* Bulgarski dvorni vlak, ki je peljal bulgarskega kneza in kneginjo v Pariz k pogrebu vojvodinje Alençonske, bi bil kmalu žrtva nepazljivosti. Blizu postaje Jagodine, mej Nižem in Belimgradom, pridrtil je nasproti dvornemu zasebnemu vlaku nakrat poštni vlak. K sreči sta zapazila bližnjo veliko nesrečo še pravočasno strojevodji, ki sta vlaka ustavljala. Vendar sta vlaka zadela drug v drugega s toliko silo, da se je stroj poštnega vlaka pokvaril in da se je vse posodje v jedilnem salonu dvornega vlaka razbilo. Prav malo je manjkalo, in Bolgari bi bili brez vladarja.

* Kralj Siamski se je pripeljal s svojo ladijo „Mahachakri“ v spremstvu sinov in bratov v Benetke. Vojvoda benečanski ga je pozdravil imenom kralja, vse ladije pa so bile v zastavah. Velikanska množica je spremljevala in pozdravljala kralja povsod. Kralj govori angleško.

* V italijanskih ječah se dogajajo zadnjih deset let grozna hudodelstva. Umori političnih obsojencev in zapirancev niso več redki, a izvršujejo se v prid sedanjemu trhlenemu sistemu, sistemu korupcije in brezvestnega izsesavanja ljudstva. V teh dneh se je v italijanskem parlamentu razkril nov grozen slačaj. Policija je pred kratkim zaprla socialista Frezzija prav brez vzroka. Teden dni potem je Frezzi umrl. Policija je najprej rekla, da je Frezzi umrl za srčno kapjo, potem, da se je obesil, a komisija vseučiliških profesorjev-zdravnikov je dognala, da je bil Frezzi kruto trpinčen, ker ima več polomljenih kostij, in naposled z 22 udarci po glavi ubit. Proti morilcem se je seveda začela preiskava, a bati se jim ni ničesar. — Tako se godi v blaženi Italiji!

* Laški berači so priznani kot jako nadležni, tako, da se lahko merijo z vsemi njih drugorodnimi tovariši. To se je posebno dobro pokazalo te dni, ko sta se mudila v Benetkah laški prestolonaslednik in njega soproga. Tekom treh dni sta dobila 1100

pismenih prošelj za podporo, povrh so jih pa berači še nadlegovali, koder sta se pokazala. Nekateri berači so se z gondolami peljali za njima, in je šest teh sitnih ljudi padlo v morje, jeden berač pa je kar plaval za gondolo in vrgel vanjo svojo prošnjo!

* Bogata beračica. — Na Dunaju v V. okraju, je te dni komisija otvorila stanovanje neke beračice, ki se par dni ni pokazala iz svoje kamrice. Ulomivši vrata podstrešne sobice, našli so strašno umazano luknjo namesto izbe, napolnjeno s smrdečimi cunjami. O pohištvu niti sledu. Na kupu smetja in cunj je ležala lastnica tega „stanovanja“, 67-letna sanica Roza Dietz, pl. (!) Weidenbeg. Ker je imela hudo mrzlico, odredila je komisija, da jo je prenesti v bolnišnico. Potem so hoteli nekoliko izkudati smrad. In glej! Med cunjami se je našlo za preko 20.000 pristnih cekinov in vrednostnih papirjev! Ta zaklad je vzela policija v pohrano. „Skopa beračica“ pa je ravše stradala, nego da bi uživala mirno svoje ime. Čudna duša!

* Tajnosti pariške katastrofe. — Veliki požar v dobrodelnem bazarju v Parizu, pri katerem je razen sestre naša cesarice, zgorelo nad 120 oseb, obuja splošno zanimanje in to zaradi groznih dogodkov, kateri so se zgodili pri tej katastrofi. Sodna preiskava ni samo dognala, da je nastal požar vsled neprevidnega ravnanja pri prižiganju luči, dognala je tudi to, da ni bil zgolj slučaj, da je zgorelo 125 dam in le štiri možki. Ko je nastal požar, je bilo v bazarju dosti več možkih, kakor dam, a možki so se rešili in noben vseh tistih, ki so nekaj trenutkov poprej dvorili damam z vso francosko galantnostjo, noben tistih elegantnih gospodov ni ganil niti prsta, da bi koga rešil. Tisti aristokratje, kateri so nositelji prvih in najslavnejših francoskih imen, so bežali kakor zajci. Rešitelji so bili zgolj preprosti ljudje. Število žrtev bi bilo vsaj trikrat toliko, da niso preprosti delavci, katere aristokracija tako rada prezira, prihiteli na pomoč. Toda aristokratje niso samo bežali, v kritičnem trenutku so celó postopali bestialno. Ko je buknil ogenj, vdrli so se možki proti vzhodu, da rešijo svoje ničvredne živote, udrihali so s pestmi in palicami po bežočih damah, da so prišli skozi gnečo. Pehali so ženske na stran, jih podirali na tla in bežali skakaje čez žive, na tleh ležeče dame! Gospa Rafaelli je pri katastrofi bila silno ranjena, a ni je ranil ogenj, ranili so jo možki, kateri so bežali čez njo. V njeno lice je utisnjena peta jednega begunov, vsak žebliček se pozna, a neko konteso je bežoč aristokrat s palico usekal tako po glavi, da jej je kožo preklal. Skoro polovica tistih dam, ki so se rešile, ima znake možkih pestij in udarcev na sebi. Sreča je, da so nekatere teh dam spoznale dotične junake. Imen se nočejo imenovati, saj gre za najuglednejše aristokratske rodbine, ali preiskovalni sodnik Bertulus je trdno sklenil, da izve ta imena in ni dvoma, da se mu to posreči.

Narodno gospodarstvo.

Gospodarstveno. — Večkrat se je že dejansveno pokazalo, da pri naših domačih živalih vedno spreminjanje vremena v spomladi, prehod od krmljenja v hlevu k paši, je brez vpliva za njihov organizem, in radi tega nastanejo posebno pri mladi živini, pri svinjah, ovcah kuretini itd. večkrat kakor navadno kužne bolezni. Treba je torej o pravem času rabiti kako protisredstvo; kot tako se je obneslo že mnogo let kwizdovi korneuburski praški rejenje živine, kwizdov restitutivni (poživljalni) fluid, kwizdovi praški za svinje, kwizdova sredstva za otrebljenje ove, kwizdovi praški za kuretino, race, gosi itd.

Snažnost pri molži. Pri molži je zelo treba paziti na snago. Kar se zamudi tu, se pozneje ne da več popraviti. Pomniti je torej treba: 1.) Oseba, ki molze, si mora pred vsako molžo skrbno umiti roke, lase pa urediti, da ne pade kateri v mleko. 2.) Vime je pred vsako molžo treba omiti in osušiti. 3.) Mlečna po-

soda mora biti čista, kakor bi bila zlikana, in ne sme imeti nikakega neprijetnega duha; dobro jo je treba torej pomiti vsak dan. Posoda iz poločevine se lože ohrani snažna in brez duha kakor lesena posoda. 4.) Mlečno cedilo je treba po vsaki rabi takoj dobro omiti in se ne sme prej zopet rabiti, dokler ni popolnoma suho.

Kako se spozna, da zemlja ne dostaja kalija, apna, dušika in fosforove kisline. Ako je kaka rastlina temne ali sveže zelene barve, dokler raste, pa vendar le da malo ali nepopolnega zrnja, pač pa mnogo slame, tedaj je v zemlji premalo fosforove kisline. V zemlji, ki ima malo kalija v sebi, slabo uspeva korenjstvo, sočivje in detelja; zato je treba gnojiti s pepelom ali s kakim drugim kalijevim gnojilom. Ako rastline nič kaj nočejo rasti in rumeně, je to znak, da zemlji ne dostaja dušika. Čilski soliter, potresen ob vlažnem vremenu, ali gnojnica odpomore tej nepriliki. Ako kislica in njene razvrsti, preslica in dr. dobro rastejo, tedaj zemlja zahteva krepkega gnojenja z apnom.

Krmljenje z bučami. — Buče rabijo zlasti na Spodnjem Ogerskem splošno za krmo. Buče se zrežejo v primerne kose in se pokladajo živini. Pravijo, da imajo krave, ki jedo buče, jako dobro mleko. S početka živini buče ne diše, a v dveh ali treh dneh se jih privadi in jih potem posebno rada je. V nekem ondodnem kraju krmlijo z bučami celo konje. Kmetje kar na tla pomečejo buče, da se zdrope, in skromni konjiči jih s slastjo pojedó. Kakor znano, krmlijo pri nas z bučami le presiče.

Dunajska borza

24. maja 1897.

Skupni državni dolg v notah	102	gld.	05	kr.
Skupni državni dolg v srebru	102	„	—	„
Avstrijska zlata renta	122	„	80	„
Avstrijska kronska renta 4%	100	„	85	„
Ogerska zlata renta 4%	122	„	40	„
Ogerska kronska renta 4%	99	„	90	„
Avstro-ogerske bančne delnice	955	„	—	„
Kreditne delnice	362	„	25	„
London vista	119	„	50	„
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58	„	60	„
20 mark	11	„	72	„
20 frankov	9	„	52	„
Italijanske lire	45	„	40	„
C. kr. cekini	5	„	65	„

Tržne cene.

	za 100 kilov	
Kava: Santos	gld. 130	do 140
Sandomingo	160	—
Java	160	164
Cejlon	185	—
Moka	180	—
Sladkor	33	35
Špeh	52	56
Petrolj v sodu	18 ³ / ₄	—
v zaboju	6	—
Maslo surovo	64	66
kuhanó	81	82

Moka: (Majdičeva):

št. 0 gld. 14:50, št. 1 gld. 14:20, št. 2 gld. 13:80,
„ 3 „ 13:20, „ 4 „ 12:50, „ 5 „ 11:50,
št. 6 gld. 11:—, št. 7 gld. 5:50

Ogerska:

št. 0 gld. 14:50, št. 1 gld. 14:—, št. 2 gld. 13:50,
„ 3 „ 13:—, „ 4 „ 12:50, „ 5 „ 12:—,
št. 6 gld. 11:50.

Otrobi debele	gld. 4:20	do 4:50
drobne	4	4:30
Turšica navadna	5.60	6
Oves	6.50	7

Najbolja kot primesilo

je prava

Slonova kava

tvrdke

Arnold & Gutmann

na Dunaju, XII. 1.

Loterijske številke.

15. maja:

Gradec	42	58	79	12	13
Dunaj	30	45	20	53	57

22. maja:

Trst	22	41	14	1	66
Line	61	28	88	6	21

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisano društvo z omejeno zavezo

vabi k

OBČNEMU ZBORU,

ki bo

na nedeljo dné 30. maja t. l. ob 3. pop. v društvenih prostorih.

DNEVNI RED:

1. Poročilo ravnateljstva.
2. Potrjenje letnega računa.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Volitev ravnateljstva.
5. Volitev nadzorstva.

Letni račun in bilanca za l. 1896. sta razpoložena v društveni pisarni, kjer ju društveniki lahko pregledujejo v uradnih dneh in urah.

V Gorici, 20. maja 1897.

Ravnateljstvo.

Edina slovenska

spedijska poslovnica v Gorici

za uvoz in izvoz blaga

v ulici Morelli šte. 12. pri tleh.

Ob času kupčije s sadjem bode uradnoval spedijski uradnik na kolodvoru na kar se opozarja sl. občinstvo, da se obrne zaupno do njega.

Slavnemu občinstvu se priporoča za blagohotna naročila v smislu gesla

„Svoji k svojim“ 126

udani

Gašpar Hvalič, lastnik.

Ivan Domicelj

trgovec z jedilnim blagom

v Korminu

na glavnem sadnem trgu (bivša hiša Pallova)

priporoča svojim rojakom

sladkor, kavo, riž, olje, kamenolje, moko, otrobe, vsakovrstne sveče iz Kopačeve tovarne, potem špirit vinski in domače žganje. Dalje prodaja vitrijol (modro galico) in pravo romanško žveplo za trte.

Narodne žveplenke.

Vse prodaja po tako zmerni ceni, da se ne boji tekmovanja (konkurence). 143

Anker 25, 25-16

Liniment. Capsici compos.

iz Richterjeve lekarne v Pragi pripoznano kot **izvrstno bol ublažujoče mazilo**; za ceno 40 kr., 70 kr. in 1 gld. se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva to **splošno priljubljeno domače zdravilno sredstvo**

vedno le

Richterjev Liniment s „sidrom“

kot edino **pravo** in vzame le tako steklenico, ki je previdena s „sidrom“ kot znano zaščitno znamko.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“ v Pragi.

Pekovski mojster
Karol Drašček

na Kornu v Gorici

prevzema naročila za vsakovrstno najfineje in navadno pecivo, n. pr.

kolače za birme,
poroke, godove itd.

Vse izvršuje natančno po želji naročnikov in v 24 urah po sprejetem naročilu.

Priporoča se svojim rojakom v Gorici in na deželi. 125

Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda

s sedežem v Gorici, ulica Barzellini št. 20.
priporoča
po nizki ceni slavnemu občinstvu

svoja pristna brisška vina: rebulo, modro frankinjo in druga navadna črna vina, pridelke svojih članov.

Razpošilja na vse kraje od 56 litrov naprej. Uzorce vin pošilja na zahtevo.

Kdo pije
Kathreiner
Kneippovo sladno kavo?

Vsak

kdor ljubi okusno kavo, hoče zdrav ostati in si kaj pihraniti.

Zaloga piva

iz
prve kranj. eksportne pivovarne
T. Fröhlich-a
na Vrhniki pri Ljubljani
v Rabatišču 18. - GORICA - via Rabatta 18.

Priporoča se p. n. gg. gostilničarjem in zasebnikom v mestu in na deželi.

Prodaja izborna pivo v sodčkih po $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$ Hl., in v steklenicah po $\frac{1}{2}$ L.

Steklenice pridejo iz pivovarne napolnjene, pasterizirane in plombirane.

NB. Glede cene in dobrote piva se ne bojim konkurence.

Rojakom v mestu in na deželi se toplo priporoča z geslom:

Svoji k svojim!

81 5-3

Joško Rován,
zastopnik pivovarne.

Uršula Černovic

trgovka

v Raštelu št. 8. — Gorica — zraven Mose-ta priporoča svojo

trgovino z drobnim blagom, in sicer: čevljev za odrasle in otroke, slamniki, dežniki, palice, koncev, denarnih mošnjičkov, tobačnice, lul, kartač, češljev itd. z besedo vsakovrstno drobižno blago (Kurzware). — Kot prava Slovenka se toplo priporoča svojim rojakom v Gorici in na deželi. 140

Klobučar

Leopold Horvat

v Gosposki ulici št. 12 v Gorici
(zraven lekarne Gironcolli)

se toplo priporoča za blagohotno podporo svojim so-rojakom v Gorici in po trgih na deželi. Klobuke izdeluje v lastni delavnici in prodaja po najnižji ceni. Zagotavlja se poštena postrežba in dobro blago.

Klepar Artur Makutz

Ozka ulica 1. — GORICA — Via Stretta 1.
priporoča

Škropilnice proti peronospori (ponovljene po Ver-morelovi sestavi). Baker je trd in svetel. Zaliske (valvole) se more lahko premeniti. Škropilnica je sestavljena priprosto in tako, da škropi lahko na tri načine po volji lastnika.

Cena je zelo nizka.

Stroj za žvepljanje sodov iz cinkanega železa.

Priprava za obvarovanje vina pred plesnobo in cikanjem pri točenju iz soda (kan). 29 13-6

Meh za žvepljanje grozdja raznih sistemov.

Sprejemlje v popraviljanje vsakovrstne druge škropilnice, kakor tudi prevzema vsa druga v kleparsko obrt spadajoča dela.

JOS. VINDYŠ

tovarna strojev in livarna

Praha - Smichov, Vinohradská ulica št. 94.
priporoča

patentne stočilne stroje brez zamaševanja in s sočasnim zamašenjem steklenic.

ZRAČNE TLAČILKE
(lastna iznajdba)

povsem nove, zboljšane sestave, kotle s pumpo, čistila za steklenice, zamašilke in kaprovalke steklenic, tlačilke, parni ventili in zaklopnice vseh vrst iz rdečega zlitka, medenine ali železa od najmanjšega do največjega obsega.

Geniki na zahtevo brezplačno.

Slovenska tvrška ustanovljena l. 1876.

J. Pipan & C. v Trstu

(Via della Zonta št. 1)

ima veliko zalogo in prodaja le na debelo

kavo, riž, južno sadje, olje vseh vrst za jedilo, za stroje, ribjo mast za strojarje itd.

Priporoča se trgovcem v Gorici in na deželi za obilne naročbe.

Išče službo 21-letni čvrsti mladenič, vešč čitanju in pisanju bodisi kot hlapec ali kaj družega. — Več pove upravnistvo.

Deloljubne

osebe — povsod — katere trajni denarni zaslužek iščejo, naj pisмено povprašajo pod „Zukunftsvorsorge“ Gradec, poste restante.

Trgovec in krojaški mojster

FRANC NOVIČ

v ulici sv. Klare št. 6 v Gorici
izdeluje

obleke po meri po najnižji ceni,
prodaja vsakovrstno sukneno blago in perilo. Priporoča se p. n. gospodom v Gorici in na deželi, kakor tudi čistiti duhovščini za blagohotno podporo.

Prvi in najstarejši
fotografično-umetniški zavod

Antona Jerkiča v Gorici na Travniku

(poleg nadškoflje št. 11)

prevzema vsa v fotografično stroko spadajoča dela do naravne velikosti; izdeluje fotografije na porcelan, na broše (najnovejša iznajdba), na žido, platno itd., akvarele, oljnate slike; posnema po starih fotografijah pomanjševalno ali povečevalno na najokusnejši način. Neprekosljivo delo jamči. Cene poštene. 26—2

Jakob Gril,

trgovec z mešanim blagom in pek
89—2 v GORICI 38—1
ulica Sv. Klare št. 4.

priporoča slavnemu slovenskemu občinstvu, posebno onemu iz Brd, svojo bogato založeno prodajalnico raznega jediln. blaga, n. pr. **kavo, sladkor, moko, otrobe, olje** ter **druge jestvine**, kakor tudi **vedno sveži kruh** in drugo pecivo. Prodaja se na **drobno** in na **debelo**. Cene so zmerne, da se ne boji konkurence nikake druge prodajalnice. Kot Slovence in podpiratelj vsega, kar je slovenskega v Gorici, se **toplo priporoča svojim sorojakom na deželi! Svoji k svojim!**

Vaclav Zima,

izdelovalnica gospodarskih strojev v Přepychach u Opočna na Češkem. izdeluje kot posebnost

Čistil. mline za žito

po svojem patentovanem izumu. Mlini so znani v novejši dobi kot najboljši.

Slamoreznice z noži notri brušenimi, ki so pripoznane kot najboljše, kakor tudi
57 4—4

Žitni drobilci z mlinskimi kamni

svojega patentovanega izuma, ki se od drugih močno razlikujejo, se lože gonijo in bolje delajo.

Univerzalni brzi pralni stroji z žmikalniki,

ki so neizogibni za vsako hišo, ker se z njimi pri pranju polovico prihrani.

Za vse svoje izdelke jamčim najboljšo jakost, solidno postrežbo in zelo zmerne cene. Cenike pošiljam na zahtevo brezplačno in poštne prosto.

Slovenci, podpirajte le svoje trgovce, obrtnike, zdravnike, odvetnike itd., držite se strogo gesla „Svoji k svojim!“

Sodar Franc Rusjan

v ulici Veturini 9. — Gorica — (v hiši kje je ljudska posojilnica) priporoča se gg. trgovcem z vinom in vinogradnikom za izdelovanje novih in popravljanje starih sodov in izdelovanje vseh, v njegovo stroko spadajočih del. (cl.)

Podpisani naznanja, da je otvoril v Podgori h. št. 185, lastno izdelalnico raznovrstnih testenin kot so n. pr. makaroni, rezanci, biguli i. t. d. (cl.)

Priporoča se svojim rojakom v Podgori in drugod za obilna naročila. **Jožef Bizaj.**

Franjo Jakil

Tovarnar kôž v Rupi
zaloga v Gorici Rabatišče 2.

Ivan Reja

začasni oskrbnik vinarskega in sadjarskega društva za Brda s sedežem v Gorici, ulica Barzellini št. 20. in gostilničar „Alla Colomba“ v Gorici, na voglu ulice Morelli. Priporoča se rojakom v mestu in deželi.

ANTON OBIDIČ

čevljar v Semeniški ulici št. 4 se priporoča Slovincem v Gorici in v okolici za blagohotna naročila.

Jožef Rojic - Čerin

v Cerknem
prodaja 20° pristni brinjevec (liter po gl. 1-10) in brinjevo olje (deka 2 kr.)

Zdravnik

Dr. M. Keršovani

ordinuje v lastni hiši

v ulici Barzellini h. št. 2.

Anton Vodopivec

gostilničar
„pri petelinu“ v Trstu v a Gbega št. 7. (zraven j. kolodvora), ima zalogo vipavskih vin v Pračini pri Gorici.

IVAN DEKLEVA

velitrac z vinom,
ima v svojih zalogah vseh vrst domačih in istrskih vin. Cene zmerne.

Pek Karol Drašček

priporoča
pekarijo v Riva Corno 4 in podružno prodajalnico kruha v Semeniški ulici 2.

Svečar J. Kopač v Gorici

Solkanska ulica 9
priporoča pristne čebelno-voščene sveče kg po gl. 2-45. Za pristnost jamči s 1000 kron. Sveče slabjših vrst po jako nizki ceni. Zaloga kadil za cerkve po gl. 1-20, 1 gl., ter 50 kr. kg. Razpošilja na vse kraje avstro-ogerske monarhije.

Trgovec z vinom Ant. Pečenko

Vrtna ulica št. 8.
priporoča v sodčkih od 56 litrov naprej pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briskih in istrskih in dalmatinskih vinogradov. — Cene zmerne, postrežba točna. Za pristnost vina jamči.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici št. 23
priporoča
svojo trgovino raznih jedilnih potrebščin. Postrežba točna.

Ambrož Furlan

v Tržaški ulici št. 4
priporoča svojo trgovino jedilnih potrebščin in domačih pridelkov.

Ta oglasič je zaplenil ljudski glas.

Anton Koren

Gosposka ulica 4
priporoča razno lončarsko, porcelansko in stekleno blago, reže in uklada šipe ter pripravlja okvirje.

Saunig & Dekleva

glavna zaloga „B a m b u s“ -dvokoles iz graške tovarne in zaloga pušk, streljiva, šivalnih strojev itd. v nunski ulici št. 16. Popravjalnica koles in izdelovalnica žičnih blazin v nunski ulici št. 14.

Hausner & Lokar

tovarna usnja v Mirnu pri Gorici.
Zaloga in prodaja na drobno v
Gosposki ulici št. 9.

Klobučar Anton Fon

v Semeniški ulici
priporoča svojo bogato zalogo klobukov in kap ter gostilnico preskrbljeno z izborni vini.

Andrej Jakil

Tovarnar kôž v Rupi
p. Miren.
Prodajalnica na Kornu v Gorici.

Jožef Novič krojač

Gosposka ulica št. 14
se priporoča čistiti duhovščini in ostalemu občinstvu v Gorici in na deželi za razna v krojaško obrt spadajoča opravila. Izdeluje po meri točno in po raznih cenah.

Tovarna piva Fran Wañek

na Goriščeku
priporoča svojo zalogo goriškega piva.

Najboljše stiskalnice za grozdje in olive

Stiskalnica za grozdje.

so naše „HERCULES“-stiskalnice najnoveje in najizvrstneje mehanične sestave z dvojnati, vedno delujočim pritiskalom; zagotavlja se skrajna vporabljalnost, katera nadmašuje vse druge stiskalnice.

Najbolje avtomatične škropilnice za trte so „SYPHONIA“, samodelujoče brez premikanja.

Mlini za grozdje, sadje in olive, robkač s pobiralnikom za grozdje; posuševalniki za grozdje, kakor tudi za druge pridelke vegetalne animalne in mineralne, stiskalnice za seno, slamo za ročni obrat; robkači za koruzo, čistilnice žita; sita, rezalnice in mlini za žito na roko raznih velikosti in vseh drugih poljedelskih strojev

izdelujejo in oddajajo pod zagotovilom edino le tovarnarji

PH. MAYFARTH & Co.

c. in kr. edino privileg.

tovarna poljedelskih in vinogradnih strojev na Dunaju II.

Taborstrasse št. 76.

Odlikovani v vseh državah sveta z več nego 400 zlatih in srebrnih svetinj ter z častnimi diplomami. Ilustrovani popis in mnogoštevilne zahvalnice zastoj. — Kjer še ni preprodajalcev in zastopnikov, se iščejo Varovati se je ponarejanj.

Avtom. škropilnica.